

Publicul plătește acum

Turneul unui teatru dintr-un mic oraș transilvan la București a cuprins, alături de prezentarea unui spectacol recent creat, și un colocviu cu tema (poate nu chiar astfel formulată) "Rostul teatrului în provincie". Din păcate, nu am putut asista la spectacol și nici la mai mult de primele 50 de minute ale colocviului, dar tema mi-a stârnit interesul.

Nu mă număr printre cei care împart necondiționat spațiul național în "capitală" și "provincie". Diferențele dintre orașele și regiunile din afara capitalei sunt considerabile: în unele dintre acestea cultura este o necesitate a plătitorilor de impozite locale, în timp ce în altele filarmonica, teatrul sau vreo revistă cu profil cultural par a supraviețui doar pentru că nimeni nu are curajul de a tăia complet subvenția unei instituții ce i se pare (și, din păcate, în multe cazuri chiar este) inutilă.

În puținul timp cât am asistat la colocviu, organizatorii s-au plâns de două mari obstacole în activitatea artiștilor acestui teatru: lipsa de interes a publicului și lipsa de sus-

ținere financiară din partea autorităților. "Acești oameni au ajuns în situația de a face teatru nu pentru toți, ci împotriva tuturor", a precizat moderatorul colocviului. Restul minutelor pe care le-am mai putut petrece la acest colocviu au fost dedicate amintirii unui mare artist care a creat, în trei perioade distincte ale activității sale, spectacole importante în acest teatru.

Să comentăm puțin. Teatrul, cred eu, nu se poate face niciodată împotriva cuiva, ci numai pentru. Dacă, la un moment dat, reprezentanții aleși ai populației încetează a mai sprijini o instituție cu activitate culturală și populația nu organizează campanii și demonstrații împotriva deciziei acestora, înseamnă că instituția respectivă a eșuat în a se face necesară cetățenilor care o finanțează din bugetele lor. Meritele din trecut, îmi pare rău că o spun, nu ajută cu nimic, căci cetățenii plătesc acum. Să faci, împotriva voinței lor, dar pe banii lor, teatru, mi se pare și imoral, și absurd. Teatrul, chiar dacă în primul rând nouă, celor care-l practicăm, nu ne

place acest lucru, nu poate scăpa de condiția sa de artă imediată. El există numai acum, atâta timp cât există public dispus să participe la actul teatral. Despre spectacolele trecute avem numai mărturii subiective ("ruine", cum le numește George Banu) sau doar parțial relevante, și mă refer aici la înregistrările video, care pot avea doar o valoare documentară. În afara publicului, teatrul e mort. De aceea, mi s-a părut întotdeauna că adunările de evocare a unor acte teatrale trecute au ceva de comemorări neputincioase, de parastas (a se vedea și slaba apetență a tinerilor pentru astfel de evenimente). Or, un parastas nu convinge pe nimeni să ofere bani.

În "provincie" sau în "capitală", teatrul nu are altă șansă decât aceea de a provoca, incita, stârni, delecta, uimi pe cei care-l susțin, plătind. Altminteri pierde, și așa e și drept să se întâmple.

Restul sunt vorbe, chiar dacă uneori frumoase.

Theodor-Cristian Popescu

Sf flash

Alternativa microstagionii

Câteva teatre din țară au decis de capul lor – iar capul lor s-a dovedit bine inspirat – să reunească o parte din spectacolele reprezentative ale stagiunii în curs într-o "microstagionă" și să invite criticii să le vadă, să le discute și, firește, să scrie despre ele. Așa s-a întâmplat la mijlocul stagiunii trecute cu Teatrul Național din Târgu-Mureș, iar în stagiunea de față, cu Teatrul Valah din Giurgiu, Teatrul "Tamási Áron" din Sfântu Gheorghe, Teatrul Maghiar din Cluj, Teatrul „Ariel” din Târgu-Mureș și Teatrul Național "Vasile Alecsandri" din Iași. Directorii lor, domnii Zeno Fodor, Livius Rus, Nemes Levente,

Tompa Gábor, Gavril Cadariu și Ioan Holban, au înțeles că este greu, dacă nu imposibil, să-i convoace la fiecare premieră pe cronicarii de teatru spre a beneficia de opinia lor avizată, adeseori chiar folositoare, și au optat pentru prezentarea unui grup de spectacole în prezența unui grup de critici. Nu vom înceta să lăudăm această inițiativă (de altminteri, cu oarecare tradiție în teatrul românesc) și să încurajăm și alte teatre din țară la o practică similară. Alternativa la microstagionă este – uneori – macroanonimatul.

„Scena”